

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ. Υπουργούς Υγείας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Θέμα: «Μέτρα για την καταπολέμηση της φτώχειας περιόδου (period poverty)»

Σε όλον τον κόσμο, περίπου 500 εκατομμύρια γυναίκες δεν μπορούν να διαχειριστούν την περίοδό τους με ασφάλεια λόγω έλλειψης ή αδυναμίας αγοράς προϊόντων περιόδου, ενώ έρευνες εκτιμούν ότι 1 στις 10 γυναίκες στην Ευρώπη δεν μπορεί να αντέξει οικονομικά την αγορά τέτοιων προϊόντων. Υποφέρουν δηλαδή από την αποκαλούμενη «φτώχεια περιόδου» (period poverty), από τη δυσκολία πρόσβασης σε προϊόντα περιόδου και βασικές υπηρεσίες υγιεινής, αλλά και σε εκπαίδευση γύρω από αυτά τα θέματα.

Όταν μια γυναίκα φτάνει σε αυτό το σημείο, έρχεται αντιμέτωπη με την εμμηνορροϊκή ανασφάλεια. Γυναίκες και άτομα με περίοδο βιώνουν ανησυχία και άγχος για τις μηνιαίες δαπάνες τους σε προϊόντα περιόδου, καθώς και αμηχανία κατά την αγορά τους. Ο αρνητικός αντίκτυπος της αδυναμίας αγοράς προϊόντων για την κάλυψη των αναγκών τους, έχει ωθήσει αρκετούς ανθρώπους σε εναλλακτικές, μη υγιεινές λύσεις, όπως η χρήση ανεπαρκών υποκατάστατων (π.χ. χαρτί υγείας) ή η χρήση των προϊόντων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το συνιστώμενο.

Από το 2007, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επιτρέψει στα κράτη-μέλη να τροποποιήσουν τον λεγόμενο tampon tax (φόρο ταμπόν) σε ένα ελάχιστο όριο, με πολλές χώρες να προσαρμόζουν τη φορολογική τους πολιτική. Το 2019 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε με ψήφισμά του τα κράτη μέλη να καταργήσουν τον φόρο περίοδο, ενώ από το 2022 η ΕΕ (Οδηγία 2022/542) επιτρέπει στα κράτη μέλη να πωλούν προϊόντα εμμήνου ρύσεως χωρίς ΦΠΑ. Προς το παρόν, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν καταργήσει τον φόρο στα προϊόντα περιόδου. Από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη, αρκετά έχουν μειώσει τους φόρους μεταξύ 4 και 10%, με τη Γαλλία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, την Ισπανία, τη Γερμανία, την Κύπρο, το Βέλγιο, την Πολωνία και τη Λιθουανία να βρίσκονται ανάμεσά τους. Κομβική για τον σεβασμό των δικαιωμάτων των γυναικών είναι και η απόφαση της Ισπανίας το 2023 να καθιερώσει την άδεια περιόδου και να γίνει η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που δίνει στις εργαζόμενες γυναίκες το δικαίωμα να λαμβάνουν τριήμερη άδεια μετ' αποδοχών κάθε μήνα -με δυνατότητα επέκτασης σε πέντε ημέρες- εφόσον έχουν επώδυνη περίοδο.

Την ίδια στιγμή Η Ελλάδα, παρά τις ευνοϊκές προβλέψεις της παραπάνω Οδηγίας, εξακολουθεί να εφαρμόζει ΦΠΑ 24%, ενώ περίπου το 20% των γυναικών στη χώρα δυσκολεύεται να αντέξει οικονομικά το μηνιαίο κόστος των προϊόντων περιόδου, αλλά και περισσότερα από 10.000 κορίτσια απουσιάζουν έως και 30 ημέρες ή περισσότερο, από το σχολείο λόγω της έλλειψης προϊόντων περιόδου.

Πριν από έναν χρόνο, το Υπουργείο Υγείας παρουσίασε ένα πρόγραμμα για «την προαγωγή υγείας των έφηβων κοριτσιών μέσα από την αποστιγματοποίηση της περιόδου, αλλά και τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων στην υγεία» για τη διεύρυνση χρήσης προϊόντων περιόδου σε κορίτσια ηλικίας 12-18 ετών. Η παρέμβαση ωστόσο είχε λογική one off προγράμματος με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, με διάρκεια μόνο δύο σχολικών χρόνων, με στόχευση μόλις 200 σχολείων της Δυτικής Αττικής και της Δυτικής Θεσσαλονίκης, κάθε κορίτσι θα παραλάμβανε κάθε τρεις μήνες τα προϊόντα που χρειάζεται για το διάστημα αυτό. Κάθε σχολείο θα είχε το ειδικό kit περιόδου και οι εκπαιδευτικοί «θα ήταν κατάλληλα προετοιμασμένοι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν άμεσα σε ανάγκες που μπορεί να προκύψουν στις μαθήτριες την ώρα των σχολικών μαθημάτων», ενώ το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται «ως στρατηγικό πλαίσιο ώστε να εξεταστεί η επέκτασή του και σε ευρύτερο επίπεδο».

Επειδή η φτώχεια περιόδου είναι μία υπαρκτή και διαρκής απειλή για τα κορίτσια, τις γυναίκες και τα άτομα με περίοδο

Επειδή η πολιτική για τη δημόσια υγεία, τη σχολική υγεία και την εκπαίδευση υγείας είναι ευθύνη της Πολιτείας και δεν μπορεί να εξαρτάται από την επάρκεια ή μη πόρων ενός έκτακτου προγράμματος

Επειδή η συνεχιζόμενη ακρίβεια οξύνει τις ανισότητες και τους αποκλεισμούς

Επειδή τα φαινόμενα σχολικής βίας και εκφοβισμού έχουν διογκωθεί

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί

- Ποια είναι η αποτίμηση του προγράμματος για την αντιμετώπιση της φτώχειας περιόδου, με χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας;
- Θα αξιοποιήσει η Κυβέρνηση τη δυνατότητα απαλοιφής του ΦΠΑ στα προϊόντα περιόδου και θα διασφαλίσει τη δωρεάν παροχή τους στον σχολικό πληθυσμό;
- Σκοπεύει η Κυβέρνηση να δώσει σε μαθήτριες με δυσμηνόρροια τη δυνατότητα δικαιολογημένων απουσιών από το σχολείο;
- Αντίστοιχα προτίθεται να ακολουθήσει το παράδειγμα της Ισπανίας και να καθιερώσει την άδεια περιόδου στις εργαζόμενες γυναίκες και στα άτομα με περίοδο;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Τζούφη Μερόπη

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φωτίου Θεανώ

Χουσεϊν Ζεϊμπέκ